

opført paa den endelige Finanslov med 2,575,000 Kr. Disse 1,300,000 Kr., som udgør Forskellen, maa altsaa antages væsentlig at være forbrugte til Lønningsforbedringer ved Statsbanedriften. Men ved Siden deraf have jo Bruttoindtægterne af Jærnbannerne saa langt fra været i Dalen, at tværtimod Væksten dér har været ganske jævnt fremadgaaende med ca. 1½ Million Kr. aarlig, og naar ikke desto mindre Overskuddet bliver saa langt mindre, ligger det jo i, at Kørselen eller Anvendelsen af Jærnbannerne er vokset i en saa overordentlig høj Grad, at Driftsudgifterne paa mangfoldige Punkter ere stegne efter en Maalestok, som man vistnok egentlig slet ikke havde forudset eller tænkt sig. Der er naturligvis et Tidspunkt, hvor Nedsættelsen af Køretaksterne kommer til at naa til Grænsen for det tilstedelige. Vi have jo set, hvorledes Benyttelsen af Jærnbannerne har ført til en saadan Trafik, at Alverden færdes paa Jærnbane, ja saa det endog har kunnet siges at være det billigste Opholdssted, at være billigere at opholde sig paa Jærnbanen hele Aaret rundt end at betale sin Husleje. Der er altsaa der en Grænse. Om man har naaet den eller ikke, vil jo en fortsat Erfaring i de følgende Aar vise. Det er jo naturligt, at Nedgangen i Overskuddet vil komme stærkere frem i de første Aar efter en saadan i Kraft traadt Lov end den senere vil vise sig. Men naar vi se paa Forrentningen af vore Jærnbaner efter det Resultat, vi i Øjeblikket staa ved, viser det sig, at den 31te Marts 1898, som er den sidste Opgørelse, jeg har kunnet se, var der i vore Jærnbaner anbragt et Beløb af 210½ Mill. Kr.; og derefter vil det Overskud, man den Gang havde, svare til henimod 2 %. Nu vil der rimeligvis være anbragt saadan noget som ¼ Milliard i Jærnbaneanlæg, og da samtidig Overskuddet er gaaet saa væsentlig ned, komme vi ned til en Forrentningsprocent af 1½. Det staa vi ved for Øjeblikket. Jeg gør opmærksom paa dette, fordi jeg tror, at det maa være et almindeligt Ønske, at vi maatte kunne naa til det altid forudsatte Renteudbytte af Jærnbaneanlæg af c. 2 %. Det er vistnok fuldstændig forsvarligt at anbringe disponible Statsmidler i Jærnbaneanlæg, selv om de kun give halvt Udbytte i Forhold til almindelige rentebærende Værdier, men at komme yderligere ned, turde dog være betænkeligt. Jeg nævner dette saa meget mere, som vi jo vide, at Takstloven af 1896 bortfalder til næste Aar. I Aaret 1901 træder den uden videre ud af Kraft, og

der skal altsaa tilvejebringes ny Regler ad Lovgivningsvejen, og samtidig staa vi lige over for Anlægget af meget betydelige Jærbanestrækninger og det, som den ærede foregaaende Taler allerede hentydede til, i de allermagreste Egne, hvor Rentabiliteten vistnok ikke kan paaregnes at blive stor. For at det skal blive muligt paa den ene Side at bygge disse Baner og paa den anden Side at fastholde de billige Takster — hvis denne Kombination overhovedet er mulig — vilde det være i overordentlig høj Grad ønskeligt, at Konjunkturerne for vore Jærnbaner maatte stille sig gunstigere i de følgende Aar; end det har vist sig i de allersidste Aar, hvor Nedgangen jo har været saa overordentlig iøjnefaldende, idet Overskuddet jo som sagt nu er kalkuleret til knap 3 Mill. Kr., medens vi i 1896—97 vare oppe paa over 5 Mill. Kr.

Naar den Balance, som den højtærede Finansminister har givet os, hviler paa de givne foreliggende Forudsætninger; saa hviler den ogsaa paa et andet Punkt, paa en Forudsætning, som man maa ønske maa slaa til, men hvorom der naturligvis kan ytres megen Tvivl, nemlig Forudsætningen om, at vore indirekte Afgifter fremdeles ville vokse efter samme Maalestok som hidtil. Der er ved Finanslovsforslaget kalkuleret en Tilvækst af noget som 3 Mill. Kr. ogsaa for det følgende Finansaar. Det er opgjort efter de sædvanlige Regler, nemlig optagende de Beløb, som indtil 1ste August have vist sig at være Udbyttet af disse Afgifter. Det har altid været den Beregning, man har benyttet, og den er jo ogsaa lagt til Grund for det foreliggende Forslag. Det forudsætter altsaa, at disse indirekte Afgifter fremdeles skulle være stigende paa lignende Maade som hidtil, men det er jo derom, at der vistnok i Øjeblikket er al Grund til at rejse nogen Tvivl. Førstjer der jo et Forhold, som mulig skulde kunne antages at virke ind derpaa, nemlig den i Sommer foregaaende Strid, den store Lockout. Man har troet, at den vilde have en meget indgribende Virkning paa vore indirekte Afgifter, idet Forbruget og Forbrugsevnen i store Klasser af vort Folk maatte forudsættes at være betydelig indskrænket. Hidtil har det ikke vist sig. Ved at gennemse Resultatet for de forløbne Maaneder — man har dem endnu ikke længere end til 1ste August — er Udbyttet af disse indirekte Afgifter stegen i April Maaned med ½ Million ud over samme Maaned i det foregaaende Aar; i Maj Maaned er Tilvæksten vokset til 728,000 og i Juni til 932,000 Kr. I Juli er den bleven staaende